

?A Calldetenes ho tenim verd amb el verd

Arnau Comajoan elogia tot i analitzant i destriant el gra de la palla del Pla Director del Verd Urbà de Calldetenes | A l'autor no li va costar gaire comprovar d'on surten realment les hectàrees de verd de les que es feien ostentació en una nota de premsa

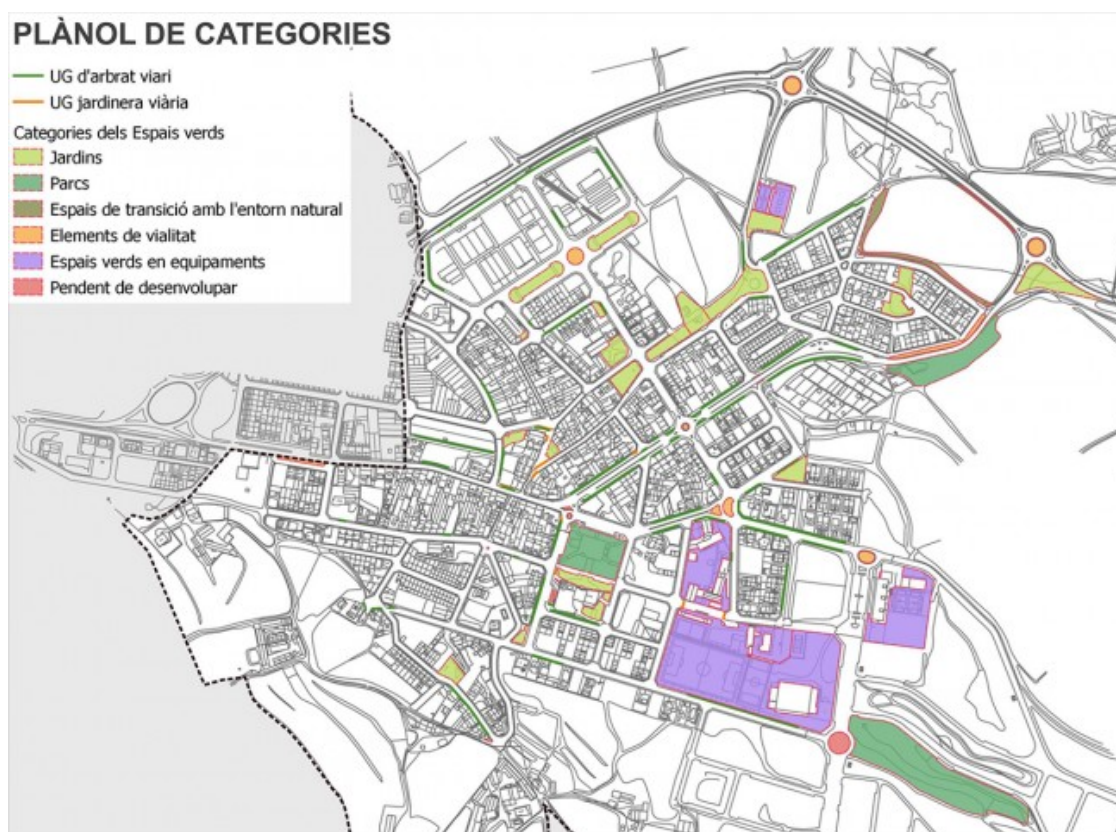
Terreny d'«espai verd amb vegetació de generació espontània», tal com el defineix el Pla, adjacent al pavelló | Arnau Comajoan Cara

El darrer desembre, l'Ajuntament de Calldetenes va aprovar el primer Pla Director del Verd Urbà del municipi, encarregat per la Diputació. Es tracta d'una eina que té la funció de planificar les polítiques de l'Ajuntament en relació a la gestió dels espais verds i de l'arbrat dels carrers del nucli urbà de Calldetenes, específicament orientat cap a les tasques a realitzar als espais on els serveis municipals fan manteniment, si bé probablement una concepció més global del verd urbà hauria de comprendre, també, el conjunt del verd privat.

A diferència de l'aprovació del pla homòleg a l'Ajuntament de Vic, el 2021, que va passar pel tràmit d'exposició pública i qui va voler va poder-hi fer al·legacions, a Calldetenes es va aprovar sense més. No es tractava pas d'un pla poc esperat; a la darrera edició dels Pressupostos Participatius, 3 de les 15 propostes presentades, les quals proposaven incrementar el verd al poble, es van descartar del procés abans de la votació, amb la redacció de l'esmentat pla com a justificació. La mateixa setmana que el Ple de l'Ajuntament aprovava el Pla, de fet, es duia a terme una tala d'arbres d'un tram del carrer Girona com a aparent única solució als problemes causats per les seves arrels. Més endavant veurem què suggereix el Pla Director per a aquest carrer...

L'únic que al desembre va transcendir públicament del Pla Director del Verd Urbà aprovat fou la nota de premsa que en va fer la Diputació i que algun mitjà digital va reproduir acríticament, on es destaca la dada de les 8 hectàrees d'espais verds al nucli urbà, que tripliquen la mitjana de referència als municipis de la província. La notícia també especificava que el 44% d'aquests són en equipaments... deu ser perquè el pati de l'escola és gran, però tant? Aquí hi havia d'haver gat amagat.

Setmanes després de l'aprovació del Pla Director i sense que aparegués penjat a la web de l'Ajuntament, fa uns dies vaig poder consultar-lo després d'haver entrat una instància per fer-ho. Això sí, en un portàtil de l'Ajuntament i no pas facilitant-me'n una còpia, cosa que vaig trobar poc pròpia d'un ens que ha estat distingit més d'un cop per la seva transparència. L'opacitat selectiva amb aquest Pla és el que m'ha motivat a fer aquest article per explicar algunes de les coses que diu. Pocs dies després, 2 mesos enllà de la seva aprovació, veig que sí que ja està disponible a la web de l'Ajuntament.

Plànol dels espais verds del Pla Director del Verd Urbà de Calldetenes classificats per categories

Abans que res, dir que el Pla Director és un document molt elaborat i una valuosa eina que esperem que s'utilitzi. Ara bé, no va fer falta entrar fins al darrer detall del Pla per adonar-se de la trampa darrere de la dada de les 8 hectàrees d'espais verds del nucli urbà de Calldetenes, i és que dins de la categoria d'«espais verds en equipaments» el Pla ha comptabilitzat no tan sols tota la superfície dels patis de la llar d'infants, de l'escola i de l'institut -que ja sumen 1 hectàrea i en part són verds, sí, però no accessibles al conjunt de la població- sinó també tota la superfície del

cementiri -ampliació inclosa- i, no us ho perdeu, tota la finca de 2,5 hectàrees de la zona esportiva on, a banda de l'espai a la vora de les piscines, pràcticament l'únic verd que hi ha és el de la gespa artificial dels camps de futbol. El descampat que queda entre el pavelló i la piscina on ara hi ha la carpa, per exemple, és un «espai verd amb vegetació espontània»! També és de vegetació espontània l'anomenat Parc de Sant Marc -la part del Torrenal que va sobreviure a l'afany urbanitzador del 2007- i que ara es comptabilitza com a parc urbà d'1,2 hectàrees. Cal no oblidar, tampoc, que dins dels espais verds es compten elements de vialitat com les 9 rotondes del nucli urbà i de la variant o marges com el que hi ha entre l'avinguda Pau Casals i el carrer del Blaqueig a l'altura de la bassa, que sumen 0,4 hectàrees més. Parlant de la bassa del Blaqueig, el Pla Director també la comptabilitza com a parc, de 4.447 metres quadrats, amb manteniment i amb proposta d'actuacions de millora, malgrat formar part de la finca privada del Verdager. En definitiva, segur que Calldetenes està per sobre de la mitjana de la Diputació -caldrà veure com s'ha mesurat als altres municipis, també-, però sense passar-se.

Deixant de banda la qüestió de la superfície, anem a fixar-nos cap a altres dades que dona el Pla i que curiosament no es reflectien a la nota de premsa. A banda dels espais verds, l'altre aspecte a què el Pla para atenció és l'arbrat viari, és a dir, els arbres que hi ha al llarg d'alguns carrers, que a Calldetenes són un total de 285. Aquí la dada ja no és tan atractiva, ja que el número resultant de dividir la població de Calldetenes entre el número d'arbres viaris és de 8,8 habitants/arbre viari, quan la mitjana dels Cercles de Comparació Intermunicipal (CCI) de la Diputació es troba a 7. Fent la mateixa divisió però comptant també els arbres dels espais verds el compte surt a 3,1 habitants/arbre, un valor lleugerament pitjor del que recomana l'Organització Mundial de la Salut (3 habitants/arbre). Una altra dada no gaire positiva respecte l'arbrat viari de Calldetenes és que només es troba en el 20,5% dels carrers, mentre que la mitjana del CCI se situa en el 35,4%, a més de no definir itineraris continus d'ombra i trobar-se, en bona part, en voreres massa estretes (i això últim no hauria de portar automàticament a suprimir l'arbrat tal com es va fer en carrers com el Jaume Balmes, sinó potser a ampliar les voreres en detriment de les amplíssimes calçades d'asfalt del poble, però per això potser ens caldria un pla de mobilitat).

Una altra de les coses que el Pla diu respecte l'arbrat viari és que, en alguns casos, té la mida de l'escocell massa petita per desenvolupar-se correctament, i que una de les solucions seria ampliar-los, en carrers on l'amplada de la vorera ho permet, facilitant que les arrels es desenvolupin millor, amb més entrada d'aigua i més superfície airejada. Quins carrers suggereix per a tal actuació? Doncs sí, precisament un és el carrer Girona, on després de la recent tala d'arbres s'han tornat a construir uns escocells petits, de mida mínima, per als escarransits arbres que s'hi plantaran.

Per acabar, esmentar també valoracions del Pla respecte la gestió del verd urbà per part de l'Ajuntament (que executa la brigada), de la que no es coneix cap document amb planificació ni recull de les tasques que es realitzen, ni gaire criteri per fer segons quines podes dràstiques, a més de situar la despesa estimada en manteniment del verd urbà molt per sota de la mitjana dels altres municipis, tant si es mira per número d'habitants com per superfície d'espais verds. És per això, també, que valdria molt la pena que se seguissin les recomanacions que fa el Pla per actuar amb molt més criteri, tant per optimitzar els recursos (perquè seguir les propostes del Pla no equival necessàriament a gastar més) com especialment per tendir cap a la naturalització de molts dels espais. Per això, no obstant, el primer pas és que el document no quedi en un calaix, sinó que se'n faci un seguiment regular i que el conjunt de la població el conegui i pugui anar percebent canvis positius.